

47. þing BSRB
2. - 4. október 2024

Drög að stefnu BSRB 2024 til 2027

MÁLEFNAHÓPUR UM VELFERÐARMÁL

Hlutverk BSRB er að berjast fyrir bættum kjörum og lífsgæðum ásamt þeim kjarasamningstengdu réttindum sem aðildarfélögin sameinast um hverju sinni. Allt okkar starf og áherslur gagnvart stjórnvöldum á hverjum tíma grundvallast á stefnu BSRB sem mörkuð var til þriggja ára á þingi BSRB í október 2024.

Meginmarkmið BSRB er að knýja fram breytingar til að byggja megi samfélag á forsendum fjöldans en ekki þeirra fáu. Samfélag sem einkennist af mennsku - þar sem öll búa við frið, jöfnuð, réttlæti og velferð með sterkri og öflugri opinberri þjónustu, innviðum og stuðningskerfum.

Almannaþjónusta

Öflug almannaðjónusta byggð á gildum samvinnu og jafnaðar er ein af grunnstoðum velferðarsamfélagsins. Eitt meginhlutverk hins opinbera er að halda uppi öflugri velferðarkerfi þar sem öllum er tryggð örugg framfærsla, framúrskarandi heilbrigðis- og félagsþjónusta, menntun og öryggi, óháð búsetu og efnahag. Til að tryggja jöfnuð verður hið opinbera að fjármagna, skipuleggja og stýra velferðarkerfinu. Lagarammi almannaðjónustunnar verður því að vera nægilega traustur til að veita vernd gegn markaðsvæðingu og stöðva þarf útvistun starfa.

Starfsfólk almannaðjónustunnar er mikilvægasta auðlind hennar. Of víða nær fjöldi starfsfólks ekki skilgreindri mannaflapörf vegna skorts á fjármagni eða af því að fólk fæst ekki til starfa. Rannsóknir sýna að starfsfólk í velferðarþjónustu

upplifir verri líkamlega og andlega heilsu og minni starfsánægju samanborið við aðrar starfsstéttir. Enn fremur hefur slysatíðni verið há í opinberri þjónustu, einkum hjá lögreglu.

Til að tryggja öfluga og góða almannaðjónustu er mikilvægt að kjör endurspegli verðmætin sem störfin skapa, mönnun sé með réttum fjölda og samsetningu starfsfólks og að starfsfólk búi alltaf við besta mögulega starfsumhverfi, þar sem öryggi, þekking, gagnkvæm virðing, góð samskipti, fagmennska og heilsa er höfð að leiðarljósi. Tryggja þarf að stjórnendur hafi þekkingu og hæfni til að vinna að þessum markmiðum.

Heilbrigðismál

Heilbrigðiskerfið er grunnstoð samfélagsins. Góð heilbrigðisþjónusta bætir lífsgæði fólks og öryggi auk þess sem góð heilsa er þjóðhagslega hagkvæm. Fjármagna skal heilbrigðiskerfið úr sameiginlegum sjóðum. Kerfið á að tryggja öllum jafnan aðgang að fyrsta flokks gjaldfrjálsri þjónustu óháð búsetu. Forsenda þess er að fjöldi starfsfólks sé í samræmi við þörf og þá kröfu sem gerð er til heilbrigðisþjónustunnar sem og gott og öruggt starfsumhverfi.

Fjárskortur margra mikilvægra heilbrigðisstofnana hefur leitt til undirmönnunnar, gríðarlegs álags á starfsfólk og aukinnar hættu á langtímaveikindum og örorku. Mikilvæg þjónusta hefur verið skorin niður, biðlistar hafa lengst og einkafyrirtæki taka yfir sífellt stærri hluta þjónustunnar. Skortur á viðeigandi þjónustuúrræðum fyrir aldraða skapar einnig vanda fyrir heilbrigðiskerfið því ekki er hægt að útskrifa fólk af sjúkrahúsum ef hjúkrunarrými skortir.

Rannsókn embættis landlæknis á heilsuójöfnuði á Íslandi sýnir að þrátt fyrir að heilsa og vellíðan fari að jafnaði batnandi hér á landi fer heilsuójöfnuður vaxandi. Þau sem búa við kröpp kjör og eru með minni menntun búa við lakari heilsu og lífsgæði heldur en þau sem eru með hærri tekjur og lengri skólagöngu. Þau eru jafnframt líklegri til þess að leita ekki lækniástoðar vegna kostnaðar þjónustunnar. Rannsóknir sýna að almennt búa konur og innflytjendur við verri

heilsu en aðrir. Þessi ójöfnuður hefur veruleg áhrif á lífsgæði og lífslíkur. BSRB krefst þess að brugðist verði við þessa þróun.

BSRB leggst alfarið gegn markaðsvæðingu heilbrigðisþjónustu og gjaldtöku sem byggir á hagnaðarsjónarmiðum. Einkarekstur dregur úr skilvirkni kerfisins, yfirsýn og samhæfingu, eykur hættu á oflækningum og torveldar eftirlit með gæðum og umfangi. Aukin áhersla á einkavæðingu í heilbrigðiskerfinu bitnar helst á þeim sem þurfa á þjónustunni að halda, vegna aukins kostnaðar. Einkavæðing eykur þrýsting á launalækkanir og uppsagnir starfsfólks til að auka hagnað af rekstrinum sem rennur þá í vasa eigendanna á kostnað launafólks og gæða þjónustunnar.

Efla þarf fjarheilbrigðisþjónustu, sjúkraflutninga og sjúkraflug, hækka endurgreiðslur á ferða- og dvalarkostnaði íbúa á landsbyggðinni og tryggja að heimaþjónusta aldraðra sé í samræmi við gefin fyrirheit um landið allt. Þá þarf að stórbæta aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu, sér í lagi barna og aldraðra.

Húsnæðismál

Húsnæðisöryggi, hvort sem er í leiguhúsnæði eða séreign, er mannréttindi. Hið opinbera á að tryggja að öll hafi aðgengi að heilsusamlegu húsnæði á viðráðanlegu verði. Sagan sýnir að markaðurinn einn og sér mun ekki leysa vandann. Það er á ábyrgð ríkis og sveitarfélaga að tryggja að byggt sé nægt íbúðarhúsnæði fyrir alla hópa samfélagsins.

Skynsamlegasta leiðin til að auka húsnæðisöryggi er að greiða niður húsnæði fyrir tekjulægri hópa og þau sem eru með mikla framfærslubyrði að því markmiði að fólk greiði ekki meira en 25% af tekjum sínum í húsnæðiskostnað og hafi raunverulegt val á milli leigu, eignar og búseturéttar. Reynslan sýnir að áherslan á auknar lánveitingar hefur áhrif til hækkunar húsnæðisverðs og gerir öflun húsnæðis enn torveldari fyrir þau sem eru að koma ný inn á markaðinn. Slíkar aðgerðir hafa bein áhrif á efnahagskerfið með aukinni verðbólgu og óstöðugleika.

Almenna íbúðakerfið hefur sannað sig og íbúðum í kerfinu fjölgar ár frá ári. Bjarg, leigufélag BSRB og ASÍ, er burðarásinn í því kerfi og stuðlar að húsnæðisöryggi launafólks í lægri tekjuhópum. BSRB leggur ríka áherslu á að árleg stofnframlög frá ríki og sveitarfélögum verði að lágmarki fyrir þúsund íbúðum árlega til að mæta brýnni þörf launafólks fyrir húsnæði á viðráðanlegu verði og til að flýta uppbyggingu.

BSRB leggur áherslu á að ríki og sveitarfélög greiði götu leigufélagsins Blævar, sem er leigufélag í eigu BSRB og ASÍ. Mikilvægt er að auka valkosti launafólks á húsnæðismarkaði sem er yfir tekjuviðmiðum í almenna íbúðakerfinu og stuðla þannig að húsnæðisöryggi fyrir alla.

DRÖG